

Internacional

ELS PAÏSOS DE L'OTAN ACOLLIREN EL SÍ AMB SATISFACCIÓ

La sorpresa dels ja aliats

Coneguts ja els resultats del referèndum, la sorpresa per la victòria del sí sembla ser, en primera instància, l'expressió més comuna als països membres de l'OTAN. Però aquesta sorpresa pot no ser l'única.

Vicent Partal

«Fantàstic!» va dir el portaveu del departament d'Estat nord-americà hores després que es conegueren oficialment els resultats de la consulta electoral que el govern espanyol designà eufemísticament «Referèndum-86».

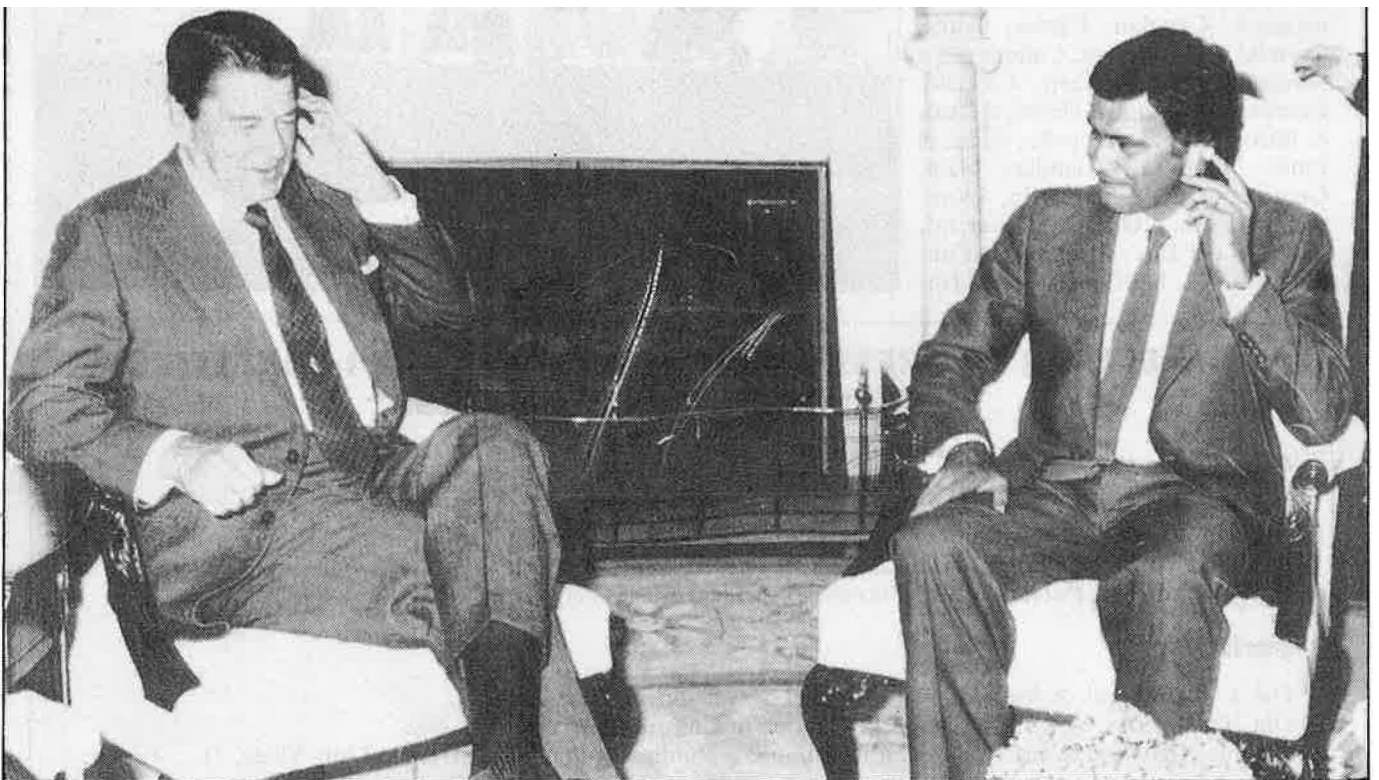
Aquesta expressió d'alegria segurament venia a compensar les escasses intervencions que l'administració Reagan havia realitzat —no cal dir que amb bon criteri— durant la cansosa campanya. Però era una expressió que volia manifestar, també, sorpresa. A Washington sembla que les enquestes de la premsa espanyola dels dies abans del 12 de març havien fet

creure en la possibilitat d'una derrota del govern de Felipe Gonzàlez.

Aquesta expressió de sorpresa es repetí, capital per capital, en tots els països ja democràticament aliats, dins l'OTAN, de l'Estat espanyol. Però podem pensar que les enquestes que havien arribat a les mans de Gonzàlez tres dies abans de la contesa assegurant la victòria dels vots afirmatius devien ser conegudes, si més no, a Washington. ^Sorpresa, doncs, real? Mai no ho sabrem. Felipe Gonzàlez, el passat mes de setembre, assegurà en la Sala Oval de la Casa Blanca: «Em jugue molt en aquest referèndum i l'he de guanyar», i en l'última entrevista pública realitzada abans del dia de reflexió, a micròfon tancat, ja assegurà la victòria com a segura. iSorprenent, doncs?

Si ens hem de fiar de les declaracions públiques, sí. El secretari general de l'OTAN, el flegmàtic Lord Carrington, assegurà que l'Aliança era més forta «ara que fa deu o cinc anys» i es congratulà del triomf dels «sí», afirmant que representaven un gest de maduresa política. Georges Schult, secretari d'estat —és a dir, ministre d'Afers Exteriors— nord-americà, també definí el triomf del PSOE, i el dia en què tingué lloc, com a «històrics» i tot seguit destacà com s'entenen de bé Ronald Reagan i «un dirigent socialista com Gonzàlez». El mateix president nord-americà enviava un missatge personal a La Moncloa expressant la seua satisfacció. Tots contents i feliços, Lionel Jospin, secretari del Partit Socialista Francès, felicitava «pel bon resultat obtingut

W .

en el referèndum» els seus correligionaris espanyols.

Per al també socialista Bettino Craxi, «la imatge democràtica de la nova Espanya ha quedat sensiblement reforçada». Només els socialistes grecs del PASOK mantenien silenci sobre els resultats, tot i que el partit EDA, una mena de PSP a la grega, satèl·lit del partit de Papandreu, afirmava que al seu país el resultat hauria estat completament distint. Tots els ministres de Defensa dels països membres de l'OTAN, finalment, telefonaren al

Per a lord Carrington, Espanya haurà d'assumir funcions reservades fins ara als Estats Units.

responsable homònim espanyol, Narcís Serra, per felicitar-lo. Al llarg del matí del dia 13, des de Leonardo Riveiro de Almeida —portuguès— fins a Manfred Worner —alemany— repetiren les expressions de satisfacció dels seus governs i exèrcits a l'excalcalde de Barcelona.

Però si els governants semblaven sorpresos pel «sí», la sorpresa era superior encara a les redaccions dels periòdics, les ràdios i les emissores de televisió.

El telediar de la CBS s'obrí, cosa insòlita als Estats Units, amb la notícia de la victòria atlantista al referèndum, que fou qualificada de «sorprenent». El *Times* a Anglaterra usava el mateix adjectiu, mentre que el *Financial Times* destacava que era un triomf personal de Felipe González. El *Washington Post*, en un article edi-

Una nova política exterior

Ernest Udina

Lyinequívoc triomf del sí referendari a l'Aliança Atlàntica consolida, d'una banda, la política exterior que ha anat practicant el govern socialista i que, lògicament, no ha pogut diferenciar-se en els punts fonamentals de les anteriors polítiques dels governs centristes. De l'altra, però, planteja un repte que s'ha de saber respondre, no solament pel caràcter socialista del govern —equiparable, doncs, a les esquerres socialistes o socialdemòcrates europees—, sinó també perquè en la nova política exterior s'ha de reflectir, certament dins un marc atlantista, el correctiu que presenta la imponent acumulació del vot negatiu.

Durant el franquisme, la política exterior espanyola es movia en un marc aïllacionista, aprofitant l'esclatxa que li deixaven les administracions dels Estats Units, més preocupades, abans i ara, per defensar els seus interessos que no per la democràcia, com s'ha fet ben palès en el cas de l'oianistu Turquia. Després, la política exterior ha cercat geopolíticament i econòmicament el seu marc natural històric, la CEE, i el sistema de seguretat o defensiu en l'OTAN. Ambdues integracions ja són una realitat consolidada.

La nova política exterior espanyola serà per tant, en gran part, condicionada per aquestes pertinences. Un dels punts fonamentals de les reformes de la CEE, ja signades per tots els països, després del referèndum danès, és precisament la unitat en la política internacional. Però, dins del marc europeu, tant la participació en l'OTAN com les relacions amb països tercers ofereixen un ampli marc de maniobra en dos aspectes fonamentals. El primer, potenciant el que avui encara és una utopia, la defensa europea autònoma. El segon, intentant que el conjunt CEE-OTAN no dugui a la submissió al gran patró, els Estats Units, tant en aspectes militars com en el de les relacions econòmiques amb països tercers, en el cas d'Espanya especialment amb Llatinoamèrica.

Ja hi ha països europeus que es queixen que Espanya romangui en l'OTAN amb les condicions que oferia la pregunta del referèndum, per la llibertat de maniobra que això pot donar al govern espanyol. L'Estat espanyol, encara internacionalment feble, per tradició històrica i per la seua economia, ha de saber jugar en el seu espai propi. Per exemple, donant estatut diplomàtic a l'OAP, no corrent a cegues, com a fet Gran Bretanya, darrere del projecte de Guerra de les Galàxies de Reagan, i sabent mantenir un distanciament amb les polèmiques entre EUA i URSS.

Intel·lectuals firmants del sí i del no emeteren el tretze març un comunicat conjunt que fixa l'exigència d'«una política sobirana en favor de la distinció, el desarmament i les relacions pacífiques entre els pobles». Et repte no és fàcil. Ja que si Espanya es desantèn de molts afers comuns, acabarà marginada com Grècia i, si es situa com Gran Bretanya, acabarà fent pur seguidisme dels Estats Units. Fer un front comú amb França i Itàlia pot ser la bona pista. El punt més important és que haver retrobat institucionalment el marc històric europeu i atlantista que li pertoca sigui també per a l'Estat espanyol una reafirmació pròpia, no subordinada d'una nova política exterior que el temps haurà de jutjar.

torial, afirmava amb una mal dissimulada satisfacció, que els espanyols havien reforçat l'Aliança Atlàntica. Satisfacció que no es mostrava, lògicament, en la premsa d'esquerra europea, particularment els diaris comunistes, entre els quals, *L'Humanité*, que reduí la notícia a una breu crònica d'última pàgina. L'italià *La Repubblica* comentava que la victòria de González tindrà un preu car.

Amb tot, però, la declaració més sorprenent partia de la boca de Lord

Carrington, secretari general de l'OTAN, que, preguntat per un periodista, afirmà, respecte a les tres tesis presentades pel govern González en la papereta, que era «lògica la retirada d'efectius nord-americans, ja que Espanya podrà encarregar-se ara, ja dins l'OTAN, d'algunes de les missions que fins ara aquells exercien». No cal dir que no explicà com es conjugaven el desig de no integrar-se al Comitè Militar i l'assumpció de funcions defensives. ^Sorpresa?